

vaje-1

March 19, 2023

1 NSU, vaje 1: osnove strojnega učenja v Pythonu

```
[ ]: import numpy as np
import pandas as pd
```

1.0.1 A: obdelava podatkov

A.1: Naložite podatke iz CSV datoteke s paketom **pandas**.

```
[ ]: df = pd.read_csv("podatki.csv", index_col = 0)
df
```

```
[ ]:
```

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	Y
1	0.452553	69.113756	-2.558555	car	23.210163	NaN	1
2	0.865373	39.855286	-0.727901	bike	24.136736	NaN	0
3	NaN	82.321769	-6.092819	bike	70.441331	937875.790987164	0
4	0.568116	82.638111	-8.248877	car	NaN	197308.828588575	1
5	0.936621	34.460152	-9.577684	NaN	46.773121	253860.316937789	0
..	...	...	...	...	...	...	...
496	0.062005	1.529036	NaN	train	96.551636	NaN	0
497	0.293445	66.051744	8.402215	NaN	83.083566	410337.066976354	0
498	NaN	27.250772	7.462399	train	54.262281	NaN	0
499	NaN	45.993650	NaN	train	84.765766	768879.832467064	0
500	0.815238	36.760951	-5.379489	NaN	18.727611	448788.94998692	1

[500 rows x 7 columns]

A.2: Osnovne informacij o podatkih. Izpišite prvih nekaj vrstic podatkov in si jih oglejte, nato pa izpišite še: - število vrstic in stolpcev - vrsto spremenljivke v vsakem stolpcu (v pomoč je funkcija **dtypes**), - povzetek statistike (pandas nam pomaga z **describe**), - število manjkajočih vrednosti v vsakem stolpcu (koristna je funkcija **isnull**).

```
[ ]: print(df.head)
st_stolpcev = len(df.columns)
st_vrstic = len(df.index)
print(st_stolpcev, st_vrstic)
print(df.dtypes)
print(df.describe())
```

```
df.isnull().sum()
```

```
<bound method NDFrame.head of
X5
X6 Y
1 0.452553 69.113756 -2.558555 car 23.210163 NaN 1
2 0.865373 39.855286 -0.727901 bike 24.136736 NaN 0
3 NaN 82.321769 -6.092819 bike 70.441331 937875.790987164 0
4 0.568116 82.638111 -8.248877 car NaN 197308.828588575 1
5 0.936621 34.460152 -9.577684 NaN 46.773121 253860.316937789 0
.. ...
496 0.062005 1.529036 NaN train 96.551636 NaN 0
497 0.293445 66.051744 8.402215 NaN 83.083566 410337.066976354 0
498 NaN 27.250772 7.462399 train 54.262281 NaN 0
499 NaN 45.993650 NaN train 84.765766 768879.832467064 0
500 0.815238 36.760951 -5.379489 NaN 18.727611 448788.94998692 1
```

```
[500 rows x 7 columns]>
```

```
7 500
```

```
X1 float64
X2 float64
X3 float64
X4 object
X5 float64
X6 object
Y int64
dtype: object
```

	X1	X2	X3	X5	Y
count	417.000000	425.000000	401.000000	418.000000	500.000000
mean	0.480240	49.712517	-0.326907	50.498433	0.376000
std	0.284564	28.518534	5.705867	29.939186	0.484865
min	0.002002	0.185484	-9.974356	0.048450	0.000000
25%	0.241174	25.220756	-5.220926	24.334954	0.000000
50%	0.466964	50.124783	-0.611887	49.792287	0.000000
75%	0.722863	74.834014	4.451901	78.042819	1.000000
max	0.999430	99.852905	9.928626	99.584908	1.000000

```
[ ]: X1 83
      X2 75
      X3 99
      X4 91
      X5 82
      X6 134
      Y 0
dtype: int64
```

A.3: Očistite podatke tako, da odpravite manjkajoče vrednosti. Na stolpcih, v katerih manjka manj kot petina vrednosti, izvedete imputacijo manjkajočih vrednosti s povprečjem oziroma najpogostejšo vrednostjo. Stolpce, v katerih manjka več kot petina vrednosti, odstranite.

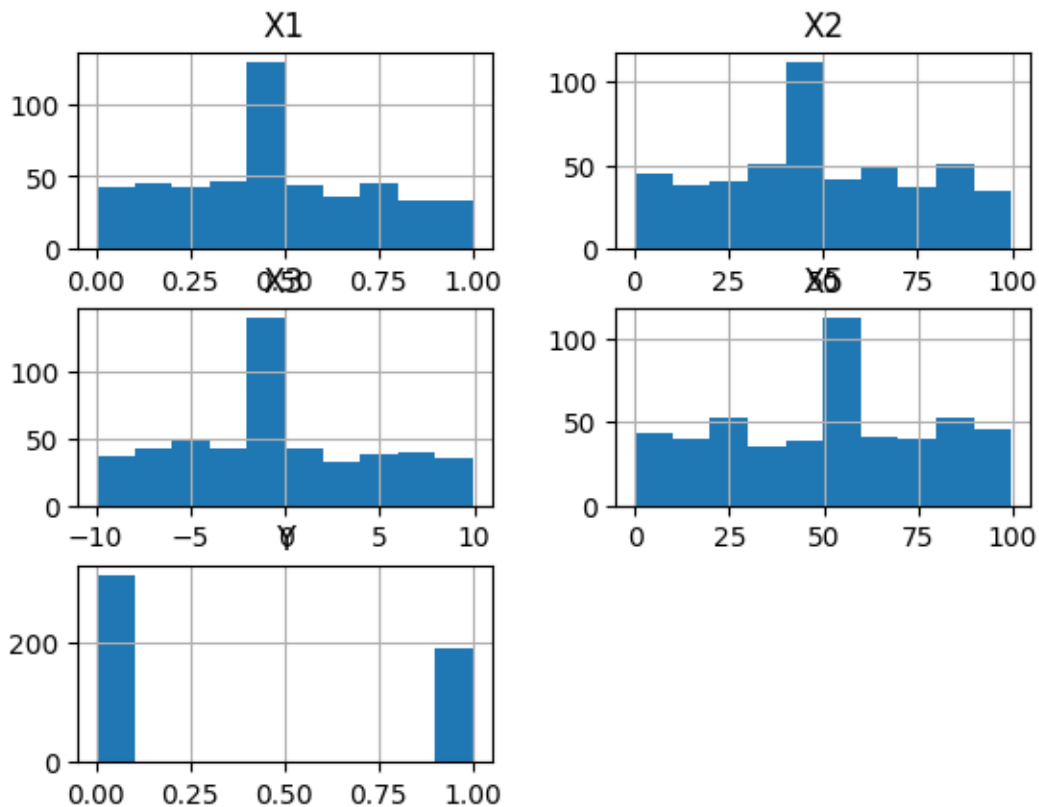
```
[ ]: for column in df:
    if df[column].isnull().sum()/len(df[column]) > 1/5:
        df.drop(column, inplace=True, axis=1)
    elif df[column].dtypes == "float64":
        df[column] = df[column].fillna(df[column].mean())
    else:
        df[column] = df[column].fillna(df[column].mode()[0])
print(df.head())
```

	X1	X2	X3	X4	X5	Y
1	0.452553	69.113756	-2.558555	car	23.210163	1
2	0.865373	39.855286	-0.727901	bike	24.136736	0
3	0.480240	82.321769	-6.092819	bike	70.441331	0
4	0.568116	82.638111	-8.248877	car	50.498433	1
5	0.936621	34.460152	-9.577684	car	46.773121	0

A.4: Narišite grafe, ki vam bodo pomagali razumeti značilnosti podatkov: - histogrami značilk in ciljne spremenljivke (pandas nudi **hist**) - korelacijska matrika (pandas nudi tudi **corr**)

```
[ ]: df.hist()
```

```
[ ]: array([[<Axes: title={'center': 'X1'}>, <Axes: title={'center': 'X2'}>],
          [<Axes: title={'center': 'X3'}>, <Axes: title={'center': 'X5'}>],
          [<Axes: title={'center': 'Y'}>, <Axes: >]], dtype=object)
```



```
[ ]: df.corr()
```

```
C:\Users\Uporabnik\AppData\Local\Temp\ipykernel_10144\1134722465.py:1:
FutureWarning: The default value of numeric_only in DataFrame.corr is
deprecated. In a future version, it will default to False. Select only valid
columns or specify the value of numeric_only to silence this warning.
df.corr()
```

```
[ ]:
      X1      X2      X3      X5      Y
X1  1.000000 -0.024074  0.014056  0.022152 -0.007998
X2 -0.024074  1.000000 -0.046150  0.053113 -0.197583
X3  0.014056 -0.046150  1.000000  0.029721 -0.053161
X5  0.022152  0.053113  0.029721  1.000000 -0.031855
Y   -0.007998 -0.197583 -0.053161 -0.031855  1.000000
```

A.5: V nadaljevanju bomo za strojno učenje uporabljali knjižnico **scikit-learn**, ki ima pomembno omejitev: direktno ne podpira kategoričnih značilk, kot je X4 v naših podatkih. Reši to zagato z uporabo kodirnika **sklearn.preprocessing.OneHotEncoder**.

Kako deluje: - orodje = ... (nastavitve) - orodje.fit(podatki) - podatki2 = orodje.transform(podatki)

skupaj: orodje.fit_transform

```
[ ]: from sklearn.preprocessing import OneHotEncoder

# izberemo kategorične stolpce
categorical_cols = df.columns[df.dtypes == "object"]

# ustvarimo encoder za kodiranje
OH_encoder = OneHotEncoder(sparse=False)
# izvedemo kodiranje
OH_cols = OH_encoder.fit_transform(df[categorical_cols])

# sestavimo df z enkodiranimi stolpci namesto originalnih
OH_cols = pd.DataFrame(OH_cols, columns = OH_encoder.get_feature_names_out())
OH_cols.index = df.index
numeric_data = df.drop(categorical_cols, axis = 1)
data = pd.concat([OH_cols, numeric_data], axis=1)

# preverimo
print(data.head())
```

```
      X4_bike  X4_car  X4_train      X1      X2      X3      X5  Y
1         0.0     1.0       0.0  0.452553  69.113756 -2.558555  23.210163  1
2         1.0     0.0       0.0  0.865373  39.855286 -0.727901  24.136736  0
3         1.0     0.0       0.0  0.480240  82.321769 -6.092819  70.441331  0
```

```
4      0.0      1.0      0.0  0.568116  82.638111 -8.248877  50.498433  1
5      0.0      1.0      0.0  0.936621  34.460152 -9.577684  46.773121  0
```

```
c:\Users\Uporabnik\AppData\Local\Programs\Python\Python311\Lib\site-
packages\sklearn\preprocessing\_encoders.py:868: FutureWarning: `sparse` was
renamed to `sparse_output` in version 1.2 and will be removed in 1.4.
`sparse_output` is ignored unless you leave `sparse` to its default value.
  warnings.warn(
```

1.0.2 B: Binarna klasifikacija s scikit-learn

B.1: Na celotnih podatkih natreniraj model najbližjih sosedov (`sklearn.neighbors.KNeighborsClassifier`).

```
[ ]: from sklearn.neighbors import KNeighborsClassifier

X = data.drop("Y", axis = 1)
y = data["Y"]

# Instanciramo model KNN za k = 2
knn = KNeighborsClassifier(2)
# naučimo model
knn.fit(X,y)
```

```
[ ]: KNeighborsClassifier(n_neighbors=2)
```

B.2: Izračunaj natančnost modela na učni množici (celotnih podatkih).

```
[ ]: from sklearn.metrics import accuracy_score

# napovedi na učni množici
predicted = knn.predict(X)
# knn.predict_proba(X)

acc = accuracy_score(y, predicted)
print(acc)
```

0.806

```
[ ]: # še na roke
sum(predicted == y)/len(y)
```

```
[ ]: 0.806
```

```
[ ]: # še na roke po Tineto
print(1 - sum(abs(y-predicted)/len(y)))
```

0.8059999999999998

Pride isto, odlično!

B.3: Ocena na učnih podatkih ni dovolj dobra, saj nam ne zagotavlja, da bo model dobro deloval na novih podatkih. Model lahko preprosto zapomni vse podatke v učni množici, vendar ne bo deloval dobro na novih podatkih. Boljša metoda bi bila, da model preskusimo na novih podatkih. Da očniš sposobnost generaliziranja, razdeli podatke na učno in testno množico v razmerju 4:1. Pri tem si lahko pomagaš s funkcijo `sklearn.validation.train_test_split`. Potem na novo natreniraj model na učni množici ter izračunaj njegovo natančnost na testni množici.

Opomba: deljenje na učno in testno množico vključuje element naključnosti. Za ponovljive poskuse moramo nastaviti seme naključnega generatorja, npr. `np.random.seed(0)`.

```
[ ]: from sklearn.model_selection import train_test_split

X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.2,
    ↪random_state=42)

# naučimo model
knn.fit(X_train,y_train)

# preverimo natančnost na testni množici
predicted_2 = knn.predict(X_test)

acc2 = accuracy_score(y_test, predicted_2)
print(acc2)
```

0.63

B.4: Se ti zdi, da model deluje dobro? Metoda najbližjih sosedov je lahko občutljiva na relativne magnitude značilk. Poskusi podatke skalirati z standardno transformacijo $x'_i = \frac{x_i - \bar{x}_i}{\sigma_{x_i}}$. Pomagaš si lahko s `sklearn.preprocessing.StandardScaler`. Metoda najbližjih sosedov ima tudi en pomemben *hiperparameter*: število sosedov. Nariši graf odvisnosti natančnosti modela (na skaliranih podatkih) v odvisnosti od števila sosedov 1-30. Katero je najboljše?

```
[ ]: from sklearn.preprocessing import StandardScaler

scaler = StandardScaler()

X_train_scaled = scaler.fit_transform(X_train)
X_test_scaled = scaler.fit_transform(X_test)

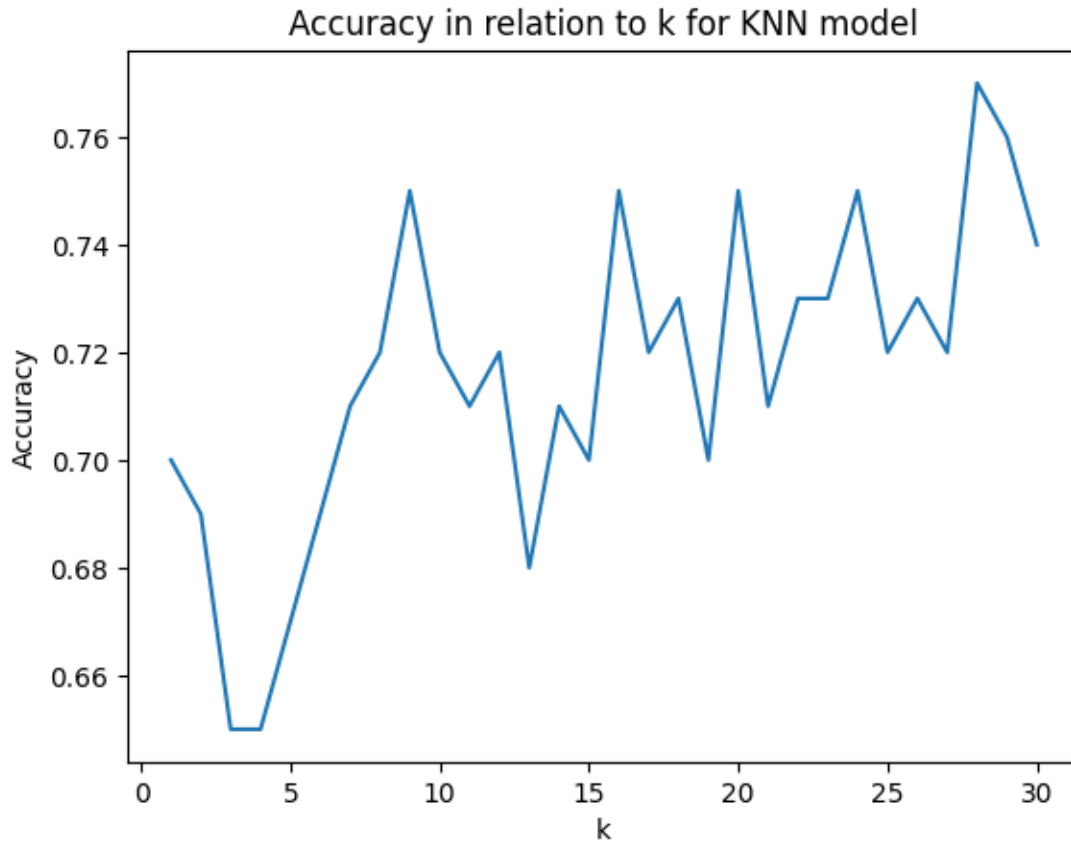
k_seznam = list(range(1,31))
seznam_acc = []
for k in k_seznam:
    knn = KNeighborsClassifier(k)
    knn.fit(X_train_scaled,y_train)
    predicted = knn.predict(X_test_scaled)
    acc = accuracy_score(y_test, predicted)
    seznam_acc.append(acc)

seznam_acc
```

```
[ ]: [0.7,  
      0.69,  
      0.65,  
      0.65,  
      0.67,  
      0.69,  
      0.71,  
      0.72,  
      0.75,  
      0.72,  
      0.71,  
      0.72,  
      0.68,  
      0.71,  
      0.7,  
      0.75,  
      0.72,  
      0.73,  
      0.7,  
      0.75,  
      0.71,  
      0.73,  
      0.73,  
      0.75,  
      0.72,  
      0.73,  
      0.72,  
      0.77,  
      0.76,  
      0.74]
```

```
[ ]: import matplotlib.pyplot as plt  
plt.plot(k_seznam, seznam_acc)  
plt.title('Accuracy in relation to k for KNN model')  
plt.xlabel('k')  
plt.ylabel('Accuracy')
```

```
[ ]: Text(0, 0.5, 'Accuracy')
```


Pri KNN manjši kot je k večji bo overfitting - bolje vzeti večji k. V tem primeru bi dober k že bil 8, vendar bi tudi 28 bil čisto ustrezen.

B.5: Natančnost je mera uspešnosti, ki se pogosto uporablja pri klasifikacijskih problemih. V našem primeru imamo poseben primer klasifikacije, pri katerem ima ciljna spremenljivka samo dva razreda: binarna klasifikacija. Kadar je porazdelitev razredov v podatkih neenakomerna, natančnost ni več dobra mera. V takih primerih si pomagamo z matriko zmede (confusion matrix), preciznostjo in priklicem (precision and recall), ROC krivuljo (ROC curve) ter ploščino pod le-to (ROC-AUC). Izpiši vse našteteto za KNN z izbranim k (vsaj 10).

```
[ ]: from sklearn.metrics import confusion_matrix
from sklearn.metrics import precision_recall_curve
from sklearn.metrics import roc_curve
from sklearn.metrics import roc_auc_score

k = 28
knn = KNeighborsClassifier(k)
knn.fit(X_train_scaled,y_train)
predicted = knn.predict(X_test_scaled)
acc = accuracy_score(y_test, predicted)
```



```
conf_mat = confusion_matrix(y_test, predicted)
conf_mat
```

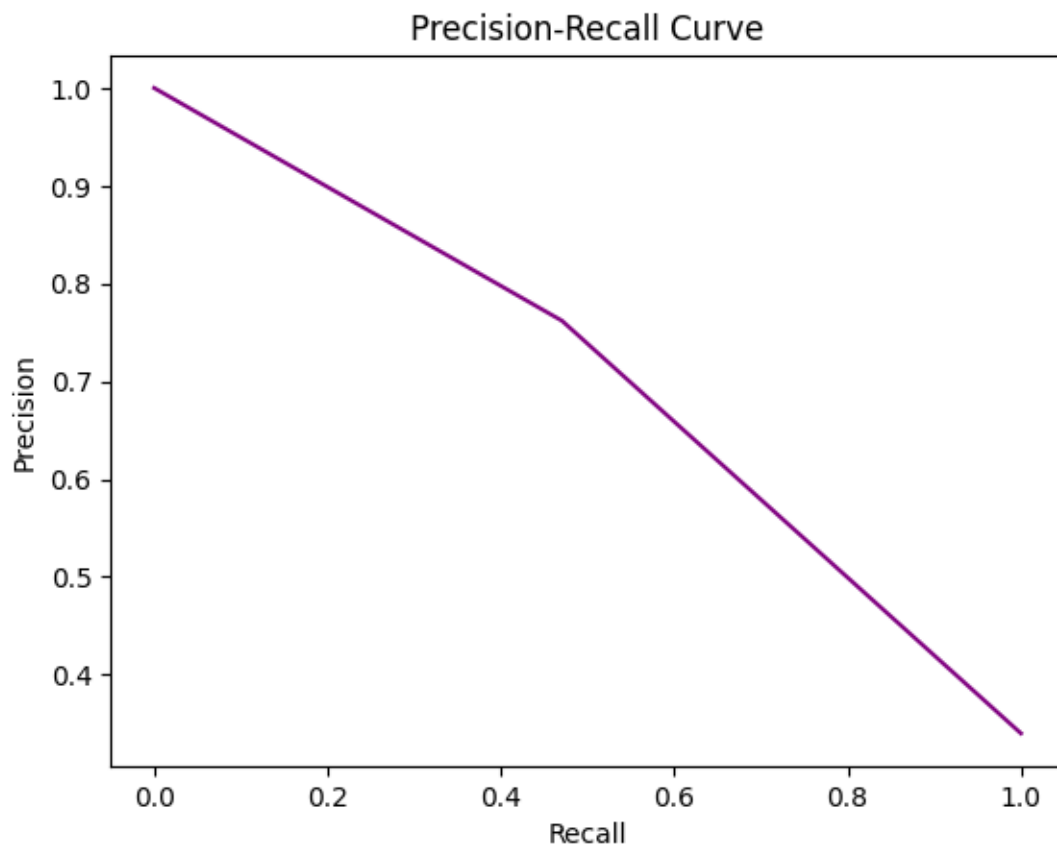
```
[ ]: array([[61,  5],
          [18, 16]], dtype=int64)
```

```
[ ]: # Izračunamo precision and recall
precision, recall, thresholds = precision_recall_curve(y_test, predicted)

# Ustvarimo krivuljo
fig, ax = plt.subplots()
ax.plot(recall, precision, color='purple')

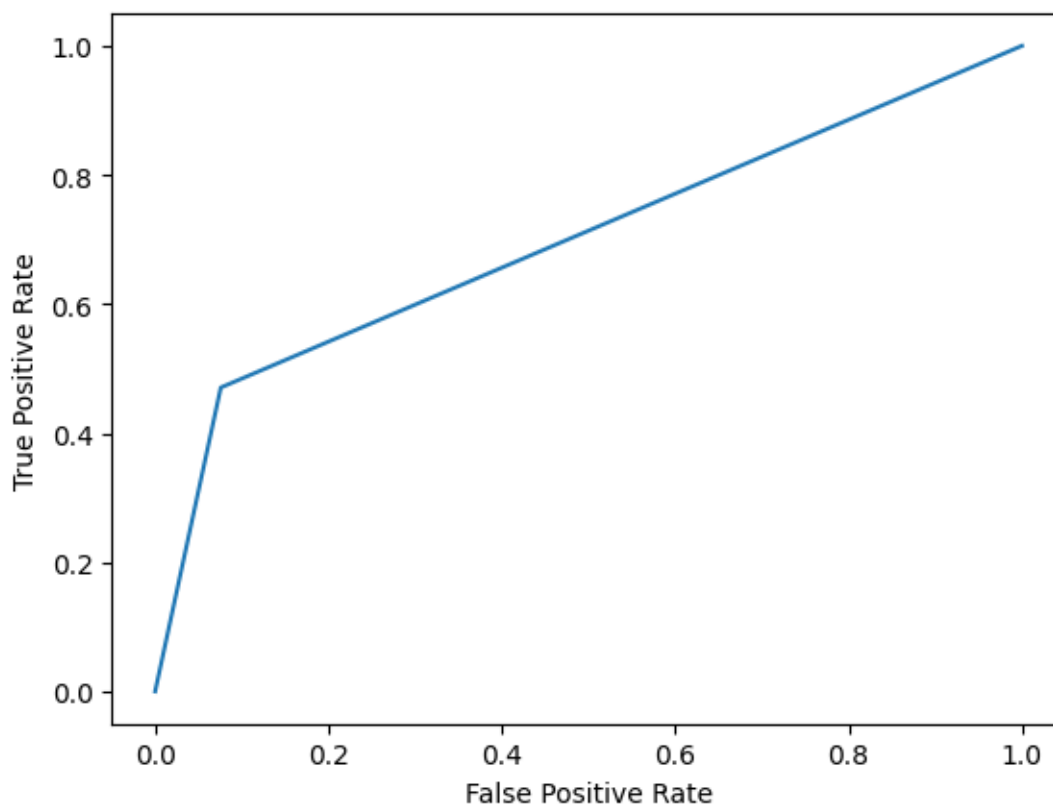
# Dodamo oznake osi
ax.set_title('Precision-Recall Curve')
ax.set_ylabel('Precision')
ax.set_xlabel('Recall')

# Narišemo krivuljo
plt.show()
```



```
[ ]: # poračunamo ROC curve
fpr, tpr, _ = roc_curve(y_test, predicted)

# narišemo ROC curve
plt.plot(fpr, tpr)
plt.ylabel('True Positive Rate')
plt.xlabel('False Positive Rate')
plt.show()
```



```
[ ]: roc_auc_score(y_test, predicted)
```

```
[ ]: 0.6974153297682709
```

B.DODATNO: Preizkusi še nekaj drugih metod strojnega učenja, npr. logistično regresijo (`sklearn.linear_model.LogisticRegression`), odločitveno drevo (`sklearn.tree.DecisionTreeClassifier`), naključni gozd (`sklearn.ensemble.RandomForestClassifier`) ter metodo podpornih vektorjev (`sklearn.svm.SVC`).

1.0.3 C: regresija - napovedovanje numerične ciljne spremenljivke

Za nalogo regresije uporabljamo druge metode strojnega učenja kot za klasifikacijo, vendar pa med njimi pogosto obstajajo analogije. Drugačne so tudi metrike za računanje napake in uspešnosti modelov. Pri regresiji so koristne metrike MSE, RMSE, R^2 , NMSE, itd.

C.1: Naloži podatke v datoteki "podatki_regresija.csv". Napovedna spremenljivka se imenuje "target", tokrat so podatki že očiščeni. Nauči model linearne regresije (`sklearn.linear_model.LinearRegression`) ter izračunaj njegov RMSE ter R^2 .

```
[ ]: df2 = pd.read_csv("podatki_regresija.csv")
df2
```

```
[ ]:
```

	age	sex	bmi	bp	s1	s2	s3 \
0	0.038076	0.050680	0.061696	0.021872	-0.044223	-0.034821	-0.043401
1	-0.001882	-0.044642	-0.051474	-0.026328	-0.008449	-0.019163	0.074412
2	0.085299	0.050680	0.044451	-0.005671	-0.045599	-0.034194	-0.032356
3	-0.089063	-0.044642	-0.011595	-0.036656	0.012191	0.024991	-0.036038
4	0.005383	-0.044642	-0.036385	0.021872	0.003935	0.015596	0.008142
..	...	...	...	...	...	...	...
437	0.041708	0.050680	0.019662	0.059744	-0.005697	-0.002566	-0.028674
438	-0.005515	0.050680	-0.015906	-0.067642	0.049341	0.079165	-0.028674
439	0.041708	0.050680	-0.015906	0.017282	-0.037344	-0.013840	-0.024993
440	-0.045472	-0.044642	0.039062	0.001215	0.016318	0.015283	-0.028674
441	-0.045472	-0.044642	-0.073030	-0.081414	0.083740	0.027809	0.173816

	s4	s5	s6	target
0	-0.002592	0.019908	-0.017646	151.0
1	-0.039493	-0.068330	-0.092204	75.0
2	-0.002592	0.002864	-0.025930	141.0
3	0.034309	0.022692	-0.009362	206.0
4	-0.002592	-0.031991	-0.046641	135.0
..	...	...	...	...
437	-0.002592	0.031193	0.007207	178.0
438	0.034309	-0.018118	0.044485	104.0
439	-0.011080	-0.046879	0.015491	132.0
440	0.026560	0.044528	-0.025930	220.0
441	-0.039493	-0.004220	0.003064	57.0

[442 rows x 11 columns]

```
[ ]: from sklearn.linear_model import LinearRegression
import sklearn.metrics as metrics

X = df2.drop("target", axis=1)
y = df2["target"]
X_train, X_test, y_train, y_test = train_test_split(X, y, test_size=0.2,
↪random_state=42)
```

```

reg = LinearRegression().fit(X_train,y_train)
predicted = reg.predict(X_test)

# metrike
mse = metrics.mean_squared_error(y_test, predicted)
print("MSE:", mse)
rmse = np.sqrt(mse) # or mse**(0.5)
print("RMSE:", rmse)
r2 = metrics.r2_score(y_test,predicted)
print("R^2:", r2)

```

```

MSE: 2900.173287883231
RMSE: 53.853256984914395
R^2: 0.4526066021617381

```

C.2: Delitev na učno in testno množico ni slab pristop, boljšo oceno napake pa lahko pridobimo s prečnim preverjanjem (k-fold cross-validation). Pri tem postopku podatke razdelimo na k (tipično 5 ali 10) enakih delov. Kot učno množico uporabimo vse razen enega dela, ki služi kot testna množica. Ta postopek izvedemo k-krat, pri čemer na vsaki iteraciji za testno množico razglasimo drug del podatkov. Ponavadi na koncu napake povprečimo. Ker pri prečnem preverjanju učimo model k-krat, je lahko ta postopek zamuden, če imamo zelo veliko podatkov in/ali počasno metodo strojnega učenja.

Z metodo 5-kratnega prečnega preverjanja preizkusi vsaj 3 različne metode ter določi, katera je najboljša za naše podatke. Nekaj predlogov: linearna regresija, podporni vektorji (`sklearn.svm.SVR`), naključni gozd (`sklearn.ensemble.RandomForestRegressor`), najbližji sosedi (`sklearn.neighbors.KNeighborsRegressor`). Pomagaš si lahko s funkcijo `sklearn.model_selection.cross_validate` (preprosta) ali `sklearn.model_selection.KFold` (več nadzora).

```

[ ]: from sklearn.svm import SVR
      from sklearn.ensemble import RandomForestRegressor
      from sklearn.neighbors import KNeighborsRegressor
      from sklearn.model_selection import cross_validate
      from sklearn.model_selection import KFold

      k = 5
      reg = LinearRegression()
      svr = SVR()
      rf = RandomForestRegressor()
      knn = KNeighborsRegressor()

      seznam_metod = [reg, svr, rf, knn]
      scores_r2 = []
      scores_rmse = []

      for metoda in seznam_metod:

```

```

score = cross_validate(metoda, X, y, cv=k,
                        scoring = ('r2', 'neg_mean_squared_error'))
r2 = round(np.mean(score['test_r2']),4)
rmse = round(np.mean(np.sqrt(np.
↪abs(score['test_neg_mean_squared_error'])))),4)
scores_r2.append(r2)
scores_rmse.append(rmse)

print(scores_r2)
print(scores_rmse)

```

```

[0.4823, 0.1468, 0.43, 0.3765]
[54.6917, 70.4435, 57.4541, 60.1264]

```

Vidimo lahko, da je tako po metriki R^2 kot po metriki RMSE najbolj natančna metoda za naše podatke linearna regresija, saj ima največji R^2 in najmanjši RMSE.